

PUUTAVARANMITTAUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 3/2019**Aika:** Tiistai, 5.11.2019, kello 10.15-11.35**Paikka:** Kirkkokatu 12, kokoushuone Katariina

Läsnä:	Puheenjohtaja	Matti Heikurainen	Maa- ja metsätalousministeriö
	Jäsenet ja varajäsenet	Erkki Etelä-Aho Simo Jaakkola Taneli Kolström Juha Laiho Kari Palojärvi Juha Palokangas Timo Saarentaus Lauri Tapio	Metsäalan Asiantuntijat ry METO Koneyrittäjien liitto ry Luonnonvarakeskus Metsähallitus Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry Metsäteollisuus ry Metsä Group MTK ry/ Metsälinja (skype)
		Pauli Otava Jouni Karjalainen	Versowood Oy Metsähallitus
	Asiantuntijat	Maija Kaukonen Jari Lindblad Timo Melkas	Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonvarakeskus Metsäteho Oy
	Kutsutut asiantuntijat	Tapio Wall	Luonnonvarakeskus
	Sihteeri	Timo Melkas	Metsäteho Oy

1. Kokouksen avaus

Matti Heikurainen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi kokoukseen. Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja pienin muutoksin (Liite 1). Mittausalain soveltamisalaan ja hakkuukonemittauksen tietoluovutukseen liittyvän koulutusmateriaalin osalta todettiin, että materiaali on valmis, mutta materiaalia ei ole vielä julkaistu. Julkaisukanava on pohdinnassa Luonnonvarakeskuksessa.

3. Puutavaranmittauksen ohjaus

Matti Heikurainen kävi läpi tilannekatsauksen puutavaranmittauslain valvonnan ohjaukseen liittyen. Todettiin, että neuvottelut tulossopimuksesta Luonnonvarakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välillä ovat vielä kesken. PML 5 § mukaan lain noudattamista koskevan

valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle, mikä velvoittaa maa- ja metsätalousministeriötä asettamaan viranomaistehtäville tavoitteet ja seuraamaan niiden toteutumista. Luonnonvarakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisissä neuvotteluissa ministeriön ehdotuksena on ollut, että Luonnonvarakeskuksen tulossopimukseen kirjattaisiin erillinen tavoite puutavaranmittauslain mukaisiin tehtäviin liittyen. Tällä erää tulostavoitetta vuoden 2020 osalta on luonnosteltu seuraavasti.

*”- Parannetaan virallisten mittaajien palveluiden saatavuutta alueellisesti ja ajallisesti kysyntään vastaavalla tavalla sekä
- Selvitetään tehdasmittauksen valvonnan kehittämismahdollisuudet”*

Luonnonvarakeskus ei ole ottanut ministeriön ehdotukseen vielä kantaa. Neuvotteluja jatketaan ministeriön puolelta kansliapäällikkö- ja osastopäällikkötasolla.

Neuvottelukunta piti tärkeänä, että toimintaedellytykset puutavaranmittauksen viranomaistehtävien hoidossa turvataan niin alueellisesti kuin ajallisesti, eikä niihin kohdenneta lisää leikkauksia. Kyse on julkisin varoin tarjotusta palvelusta yhteiskunnallisesti tärkeille puumarkkinoille, eikä valvonnan uskottavuutta saa vaarantaa. Neuvottelukunnan mielestä määrärahat pitäisi nykyistä paremmin suhteuttaa alan markkinavolyymiin ja totesi, että puutavaranmittauksen viranomaistoiminnan resurssit ovat pienentyneet merkittävästi vuosien saatossa. Kolström totesi, että määrärahojen vähenemiseen osasyynä on ollut se, että Luonnonvarakeskusta perustettaessa tutkimus- ja viranomaistoiminnan määrärahoja on jouduttu leikkaamaan kaikilla aloilla. Lukella on tietty maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittu budjetti viranomaistehtävien hoitoon ja, mikäli jonnekin halutaan kohdentaa sisäisesti lisää resursseja, on se jostain muualta pois. Neuvottelukunta toivoi, että puutavaranmittauksen viranomaistoiminnan tavoitteiden asettamisessa ja sen mukaisten määrärahojen mitoituksessa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon alan toimijoiden näkemykset uskottavan lainvalvonnan edellyttämästä nykyistä laajemmasta toiminnan tasosta.

Tapio Wall kertoi, että tehdasmittauksen valvonnan kehittämismahdollisuuksien pohdintaan on Luonnonvarakeskuksessa perustettu pienimutoinen työryhmä, jonka tehtävänä on koota yhteen potentiaaliset kehittämisideat ja toimenpiteet, joilla tehdasmittauksen valvontaa voitaisiin kehittää. Keskeisenä ajatuksena on etävalvonnan kehittäminen ja sitä kautta reaaliaikaisempi tieto otantamittauksista. Tämä mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman seurannan ja nopeamman puuttumisen mahdollisiin virhetilanteisiin. Myös tukkimittarivalmistajien kanssa on käyty alustavia keskusteluja pilvipalvelujen hyödyntämisestä omavalvontatietojen välittämisessä virallisille mittaajille. Neuvottelukunta piti kehittämishanketta kannatettavana, ja ilmaisi kiinnostuksensa hankkeen tulosten seurantaan, ja myös osallistumaan hankkeessa määritettävien menettelyiden testaukseen. Asiaan sovittiin palattavaksi selvityksen valmistuttua.

4. Hyvät mittauskäytännöt –työryhmän toiminta

Jari Lindblad kävi läpi katsauksen *Hyvien mittauskäytäntöjen* -työryhmän toimintaan. Energiapuunmittaus -oppaan (2014) päivitys on ollut työn alla kesästä 2019 alkaen. Työryhmälle on lähetty Jari Lindbladin tekemät muutosehdotukset ja ne on kertaalleen käyty läpi työryhmän kokouksessa. Suurin muutos on oppaan täydentäminen vuoden 2018 alussa voimaan tulleilla latvusmassamalleilla, jotka hyödyntävät ajantasaista tietoa korjuukohteen säästä. Opas julkaistaisiin jatkossa neuvottelukunnan suosituksena. Päivitetty luonnos suosituksesta on tällä erää lähetetty kommenteille Bioenergia ry:lle. Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran noin kuukauden päästä. Tavoitteena on saada päivitetty Energiapuunmittaus -opas puutavaranmittauksen neuvottelukunnan käsittelyyn keväällä 2020.

Tukkimittarin ja tukkiröntgenin omavalvontaa koskevan suositusluonnoksen jatkotyöstäminen on myös tarkoitus ottaa työryhmässä keskusteluun uudestaan.

5. Kuitupuun painomittauksen toimintamallin kehittäminen –hanke

Lindblad esitteli *Kuitupuun painomittauksen toimintamallin kehittäminen* -hankkeen tilanteen (liite 2). Tutkimusaineistot on pääosin saatu kerättyä kesän ja syksyn 2019 aikana ja toimintamallin hahmottelu sekä vaatimusmäärittelytyö on käynnistetty. Otanta-aineistossa on tällä erää n. 50 000 havaintoa ja se täydentyä vielä noin viidellä tuhannella havainnolla. Havaintojen määrä jakautuu alueellisesti melko tasaisesti, mutta Pohjois-Suomen ja Kainuun osalta aineistoa on vähemmän. Syynä on puulajien/puutavaralajien luontainen esiintyminen sekä Kainuun alueella kuljetusmuodon aiheuttamat haasteet aineiston keruuseen. Säädata on koostettu vuosien 2012-2018 osalta laskentavalmiuteen. Varastointiaikaan ja alkuperään perustuvien ennustemallien mallinnus on aloitettu ja säädataan perustuvien mallien laadinta aloitetaan vuoden 2020 alussa. Mallinnuksen lähtökohtana tällä erää on maakuntajako sekä lämpösumma-alueet. Varastointiajan osalta aineiston jakauma on vino. Alle kolme viikkoa varastoituja mittauseriä oli noin 25 % aineistosta. Varastointiajan mediaani on noin neljä viikkoa ja tätä pidempään varastoitujen mittauserien osalta varastointiaika vaihtelee noin 5 viikosta useampaan kuukauteen. Tuoretiheyden vaihtelua maakunnittain on alustavasti tarkasteltu mäntykuidun osalta ja vaihtelu on ollut 10 kg/m³ luokkaa, kun taas varastointiajan vaikutus on 100 kg/m³ luokkaa. Todettiin, että säädataa hyödyntämällä ja otantaa oikein kohdentamalla pystytään huomioimaan vuosien välinen vaihtelu nykyistä paremmin.

Melkas kävi läpi tilannekatsauksen laskentapalvelun määrittelytyöhön. Laskentapalvelun vaatimusmäärittelyä varten on Metsätehon ja Luonnonvarakeskuksen johdolla perustettu työryhmä, johon on kutsuttu tehdasmittauksen ja it-alan asiantuntijoita Metsätehon osakasyrityksistä. Työryhmä on kokoontunut kerran ja tehnyt kuvauksen laskentapalvelun toiminnallisuuksista sekä potentiaalisista tiedon välitykseen käytettävistä sanomista. Perusajatuksena on, että laskentaa varten tarvittavat tiedot välitettäisiin metsäyhtiöiden järjestelmistä Forest –Hub palvelun tai API -rajapintojen kautta Online TT- laskentapalveluun, jossa hankkeessa kehitettyjen mallien, säädatan sekä kerätyn otantadatan perusteella määritettäisiin halutulle mittauserälle tuoretiheysluku. Ajantasainen mittauseräkohtainen tuoretiheysluku palautettaisiin tämän jälkeen metsäyhtiön järjestelmään, jossa laskettaisiin mittauserän tilavuus. Lisäksi ajatuksena on, että syöttämällä mittauserän lähtötiedot erilliseen esim. nettikäyttöliittymään, voisi mittausosapuoli laskea ja halutessaan tarkistaa oman mittauserän osalta tuoretiheysluvun ja mittauserän tilavuuden. Määrittelytyö toimintamallin, otannan toteutuksen ja ohjauksen sekä käytettävien sanomien/muuttujien osalta jatkuu.

Neuvottelukunta piti hanketta erittäin mielenkiintoisena ja tärkeänä. Se yhtenäistää käytäntöjä ja parantaa luotettavuutta. Neuvottelukunta jatkaa tutkimushankkeen etenemisen seuranta seuraavassa kokouksessa.

6. Muut asiat

Annettiin tiedoksi maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja Anne Kalmarin käynnistämä seminaarisarja eduskunnan kansalaisinfossa. Ensimmäinen osa seminaarisarjasta pidetään 13.11.2019 klo 8.30-10 aiheesta *"Ei tukkipuuta sellukattilaan kuidun hinnalla"*. Alustajiksi seminaariin on kutsuttu maa- ja metsätalousministeriön, virallisen mittausorganisaation, MTK:n ja metsäteollisuuden edustajia (Sauli Brander, Matti Heikurainen, Lauri Tapio, Tapio Wall, Mikko Tirola, Timo Saarentaus, Anniina Kostilainen).

Maija Kaukonen tiedusteli toisen virallisen mittaajan rekrytoinnin tilannetta. Todettiin, että Luonnonvarakeskus on käynnistänyt toisen virallisen mittaajan rekrytointiprosessin ja hakuaika tehtävään on päättynyt. Hakijoita tehtävään on ollut 18 kpl ja tällä erää on käynnissä haastatteluvaihe. Virkaan nimityksen ja täytön tarkempi ajankohta selviää myöhemmin. Päätös on valituskelpoinen ja lainvoimainen vasta, kun valitusaika (1 kk) on umpeutunut, tai sinä aikana tehdystä valituksesta on annettu hallinto-oikeuden päätös.

Todettiin, että seuraava Suomen kubiikki 2020 -mittausseminaari pidetään kutsuseminaarina 6-7.2.2020 Messilässä. Tarkempi ohjelma ja kutsun lähetään joulukuun alkupuolella 2019.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

Sovittiin, että **seuraava puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokous** pidetään **10.3.2020 klo 10.15** alkaen (varattu Meritullinkatu 8, kh. Innostamo).

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.35

Pöytäkirjan vakuudeksi

Matti Heikurainen
puheenjohtaja

Timo Melkas
sihteeri

Liitteet:

- Liite 1. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokouksen 2/2019 pöytäkirjaluonnos
- Liite 2. Kuitupuun painomittauksen toimintamallin kehittäminen – hankkeen tilannekatsaus (5.11.2019)

Jakelu: Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan asiantuntijajäsenet
Tuomo Valkeapää, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)